

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno . . . . . K 25.—
polletno . . . . . » 13.—
Posamezna številka . . . . . » 1.—

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase . . . . . K 1.—
uradne razglase . . . . . » 1'50
reklame . . . . . » 3.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 16.

Naša stranka pri deželni vladi.

Nova klerikalna vlada za Slovenijo je začela takoj, ko se je sestavila, zlorabljati svojo moč napram naši stranki. Dne 5. marca t.l. je bila naša deputacija pri vladnem predsedniku doktorju Brejcu, ki jo je, ko je vstopila, prav nemilostno sprejel. Stal je od daleč, nikomur izmed deputacije ni roke podal ter deputacijo nahrulil z: „No, no, kaj pa Vi hočete?“

Ne kakor mož na vladnem mestu, ki je dolžan zaslišati svoje deželane, marveč le kot strankar, ki hoče zlorabiti visoko mesto v korist svoje stranke. Izgledalo je, kakor da nimajo državljani, ki so pristaši drugih strank, v vladnem posloplju ničesar iskati. Deputacija je zahtevala pojasnila, zakaj se naše stranke ni vabilo k sodelovanju v vladi, in nato poleg drugega tudi intervenirala glede odprtja Anderleve gostilne v Gorenji Sveti Kungoti, ki se je lastniku zaprla zaradi tega, ker je kljub grožnji klerikalnih agitatorjev dal svoje prostore za zborovanje pristašev naše stranke. Člani deputacije smo opomnili, da smo prišli poglavito opozoriti vlado, naj ne dela nikakega nasilja naši stranki, ker kaj takega stranka ne bo trpela. Končno je dr. Brejc izjavil, da hoče biti na svojem mestu kot vladna oseba nepristranski. Tudi glede slučaja Anderle je obljubil, da hoče zadevo takoj preiskati in če ni drugega vzroka, kakor od nas navedeni, popraviti krivico.

Dne 6. maja je bila naša deputacija zopet pri njem. Zahtevala je dovolitev shodov in zopetno dovoljenje za točenje alkoholnih pijač. To smo dosegli. Zahtevala je izvoz vina, sena in sadja. Obenem je deputacija vložila ugovor glede razpusta občinskega odbora občine Vrtilče ter opozorila tudi na zadevo Anderle, ki še vedno ni rešena. Prizadeti Anderle trpi pri tem veliko škodo, ne da bi vedel zakaj. Naša deputacija je pojasnila dalje, da občinski odbor v Vrtilčah ni zagrešil drugega, kakor da so vsi člani pristaši „Samostojne kmetijske stranke“. Izročil se je dr. Brejcu ugovor proti temu nasilju, podpisan od 90 odstotkov volilcev te občine. Glede političnih zadev nas je poslal dr. Brejc k profesorju Remcu, glede gospodarskih pa nam je svetoval, naj se obrnemo na urade osrednje vlade. V profesorju Remcu, poverjeniku za notranje zadeve, smo našli pravo milost. Ni mogoče opisati vtisa, ki ga je napravil na nas ta človek. Gotovo ni bilo kdaj španskega inkvizitorja, ki bi užival večje veselje nad svojimi žrtvami kakor ta človek, ko je nas videl s pritožbami zaradi preganjanja pred seboj. Dal nam je razumeti, da smo ga s pritožbami samo opozorili na nadaljnje preganjanje. Člana deputacije Mrmoljo je tudi prav inkvizitorsko nahrulil z besedami: „Kam ste vi pristojni?“ Mrmoljo mu je na to vprašanje odgovoril neustrašeno: „No, no, ali gre za izpolnitev tretje klerikalne želje? Anderlu ste zaprli gostilno, druge devljete pod nadzorstvo, Mrmoljo pa želite imeti preko meje!“ Predsednik „Ekonom“, tovarš Juvan, je na zahtevo glede dovolitve za

sklicavanje zborovanj v svrhu ustanavljanja združnic „Ekonom“ dobil odgovor, ki daje razumeti, da dela profesor Remec načrte, kako bi „Ekonomu“ zavil vrat.

Tako je torej z našo slavno vlado v svobodni kmetijski državi Jugoslaviji, kjer nas še komandira gospoda. Deputacija je sklenila, da mora s pritožbami do osrednje vlade v Beograd. Upamo da bomo našli tam dolj več razumevanja za državnost ter rešitev izpod srednjeveške klerikalne inkvizicije.

Kdo razdvaja kmetijski stan?

Dosedanji varhi podeželnega ljudstva venomer pogrevajo izmišljeno trditev, da ruši „Samostojna kmetijska stranka“ slogu ujedinjenega kmetijskega ljudstva in da hoče imeti kmeta razcepljenega na dvoje ali na troje.

To očitno neresnico širijo osobito gospodje od takozvane „Ljudske stranke“ in njih glasila. Gospodje na govorniških odrih in pri uredniških mizah očitno sodijo in merijo vse po lastnem političnem kopitu.

Ali od ustanovitve SKS, se jim še ni posrečil niti en dokaz in niti enega slučaja niso mogli navesti, da bi naša stranka vcepjala sovraštvo in motila stanovsko slogu. Mislijo si pač: Sovraštvo se dela, nesloga se širi, že pred vojno smo kmete delili v dva tabora; recimo hitro, da nam ne bodo oni rekli. V kmetijskih krogih je znano, da je bil naš stanovski tovariš poslanec Brodar čisto na poštenem potu, da pripravlja tla za samostojno kmetijsko organizacijo in da ga je vodstvo SLS. pregovorilo, da je odnehal od začetnega dela in umolknil. Pozneje, ko je imel poslansko čast že v žepu, je ustanovil „Jugoslovansko kmetijsko zvezo“ pod okriljem SLS. Kako se tovariš Brodar počuti danes v nesamostojni organizaciji, nas ne briga; gotovo pa je, da s svojim činom ni dosegel tega, kar je preje pošteno nameraval.

In kaj so gospodje napravili, če so ločili poslanca Brodarja od njegovih tovarišev, ubivši njegovo neodvisnost? Dosegli so prav malo. Namesto enega je prišlo potem sto in sto drugih „brodarjev“, ki so boljše vozili kot prvi in niso omagali na polu pota, niso izročili svojega vesla in gesla nekmetom, niso pustili svojega krmila nevesčim brodarjem.

V začetku jim torej ni uspelo. Zato skušajo danes sejati med nas razdor in nas deliti. Večjim ali srednjim posestnikom zabranjuje „Domoljub“, da bi delali skupno s malim kmetom in kajzarjem. Pravi, da so to podeželski magnati, prekupčevalci, gostilničarji, mesarji in meštarji, ki se morajo ločiti od ostalega ljudstva. Ne gre mu v račun, da bi izobraženejši del kmetijskega stanu šel skupno v boj z manj šolanim, ker se boji, da bi se vsled skupnega stika vseh izobrazil na kmetih izenačila in splošno povzdignila. Posestnika kmeta, ki je videl kaj sveta, ki je študiral nižjo ali celo višjo kmetij-

ske šolo, meščansko ali srednjo šolo, potem kmetijskega strokovnjaka: za Boga ne med manj šolano kmetijsko ljudstvo, ker to ljudstvo mora ostati kot je bilo: ali neizobraženo ali pa tako izobraženo, da to ne bo škodilo dosedanjim varihom.

Slabo stoječe ljudi, reveža, osebenkarja in malega kmeta treba nahujskati na izobraženejšega, dobrega gospodarja, četudi si je pridobil s poštenim delom svoje sedanje stališče. In ta uboga nahujskana ljudska para mora ostati še nadalje osamljena, sme čitati samo to, kar mu dovoljujejo gospodje, sme jemati duševno hrano samo po predpisanih porcijah. In zato ne smeš ti, ubogi in manj šolani kmet, stopiti v stik s svojim stanovskim tovarišem, ki je vpogledal nekoliko več v svet in v bukve in ki mu gre pri gospodarstvu dobro zato, ker je izobražen in izkušen. Da pa boš ložje osamljen in ločen od onih, ki jim mi pravimo „kmetijski magnati“, le notri v „Kmetijsko zvezo“, kjer bodo že drugi vse opravili namesto tebe. Celó mislili bodo zate, ti pa jim boš za to samo posodil — glasovnico. Cim več bo takih glasovnic, tem gotoveje bo ostalo vse pri starem: da bo kmetijski stan ostal razbit in nesložen. Po volji naših dosedanjih varihov bi bilo menda najbolje, da bi se kmetske delili po davkih in po obsežnosti svojega posestva in drugega imetka. Če ima posestnik slučajno še kako obrt pri hiši, je takoj razglašen kot človek, ki mu ne gre nobene vere in s katerim njegovi sosede in stanovski tovariši najboljše store, če se ga ogibljejo, ga sovražijo in celo preganjajo.

To so glavne želje in glavni nameni tiste gospode, ki jim je „Samostojna kmetijska stranka“ na poti samo zato, ker združuje kmetijski stan, širi kmetijsko stanovsko zavest, pogloblja stanovsko izobrazbo, navdušuje za kmetijsko svobodo, odvrta pa prepričanje, stanovsko mlačnost, strokovno površnost in podrepištvo iz kmetijskih vrst in, ki smatra za kmeta vsakogar kdor obdeluje zemljo, pa naj bo ta kos njegove zemlje cel grunt, pol grunta ali pa samo njivica, ki ne dela nobene razlike med večjim kmečkim posestnikom in osebenkom.

L. Bučar.

Ali ste Prekmarci proti razdelitvi veleposestev?

V 18. številki „Novin“ z dne 2. maja čitamo silno hudoben napad na voditelje naše „Samostojne kmetijske stranke“ in na stranko sploh. Po metodi tistih, ki bi imeli učiti in razširjati besede Kristusove „Ljubite se med seboj“, kar mrgoli v dotičnem članku besed kakor „Jaž“, „lažejo“. Posebno krivico pa nam ta list dela s tem, ko pravi, da naši voditelji „lažejo, gda pravijo, ka duhovniki neščejo agrarne reforme“, ter poudarja, da „duhovniki ščejo agrarno reformo, samo ka pravično“.

Glede tega povemo to-le: Vsi ljudje, ki so v naši stranki, zahtevajo, da se zemljo odzame

vsem tistim, ki je imajo preveč in je sami ne morejo obdelati. To zemljo pa naj dobe tisti, ki je imajo premalo. Kdo je sedaj lastnik prevelikih posestev, ne vprašamo. Zahtevamo pa, da se razdeli zemlja med tiste, ki je nimajo nič ali pa ne zadosti.

Zloglasni urednik „Novin“, Jožef Klekl v Črensovcih, pa je na tretji seji sosveta civilnega komisarja za Prekmurje v veliki dvorani „Narodne čitalnice“ v hotelu Dobrai dne 7. maja 1920. zahteval, da se agrarna reforma ne izvrši (da se zemlja ne razdeli).

Ker mu to lahko vsak čas dokažemo, zato naj nam ne skuša očitati „laži“, ko vendar greši on, ker v „Novinah“ ljudi „farba“, da je za agrarno reformo, pred oblastvom pa zahteva, da se zemlja ne razdeli.

Po povejte vsem vašim prijateljem in znancom ter vsem tistim Prekmurcem, ki bi radi zemljo dobili, da bodo vedeli, da Kleklu ne smejo prav nič verjeti.

Strankine vesti.

Krajevnim odborom na Štajerskem!

Prosimo, da nemudoma javite natančne naslove (tudi pošto) načelnika in tajnika krajevnega odbora pisarni našega tajništva za Štajersko v Celju, Matije Gubca ulica št. 10.

Poziv!

Povsod tam, kjer so klerikalci ali pristaši drugih strank nasilno nastopali proti našim zborovanjem z namenom, da bi jih preprečili, dalje, kjer so v zadnjem trenutku odrekli šolske prostore za zborovanje, nato pa v kratkem sklicali v šolo shod „Kmetijske zveze“, naj sestavijo naši somišljeniki poročila, v katerih naj popišejo natančno sploh vse znane zlobne nastope proti SKS., posebno pa še vsa nasilja, ter naj podpro svoje podatke zadostno z navedbami prič. Poročila se naj pošljejo tako j našemu tajništvu! To naj velja za vse slučaje, ki so se pripetili od ustanovitve naše stranke. Te podatke bomo rabili za razne primere, ker hočejo klerikalci na vsak način naslikati naše pristaše za bandite. Pri njihovem početu jih seveda podpira tudi sedanja pristranska deželna vlada.

Pokrajinske vesti.

(Proti draginji) izda ministristvo v najkrajšem času posebne naredbe, da se prepreči skupovanje in kopičenje živil. V inozemstvo se prepove izvoz žita, vseh mlinskih izdelkov, sočivja, krompirja, goveje živine, svinj in drobnice (tako žive kakor zaklane), masti, olja, sladkorja, medu, volne in volnenih izdelkov, konoplje in lanu ter teh izdelkov, kož, zlata, srebra, železa, premoga in mineralnega olja. Ako se pokaže, da imamo tega blaga odveč za domačo porabo, dovoli „Središnja zadruga“ izvoz proti visoki carini, in sicer se bo moralo plačati za vsakih 100 kg v dinarjih; za žito in moko 60 dinarjev, za fižol, grah in lečo 100 dinarjev, za krompir 10 dinarjev, za živo govedo po 1000 francoskih frankov od glave, od zaklanih pa po 200 frankov, za svinje 800, oziroma 600 frankov, za konje 1000 frankov, za volno in volnene izdelke 2000 dinarjev, za mast in olje 350 frankov. No, verižniki bodo že našli stranska vrata.

(Ljudsko štetje in popis živine) se vrši po naši kraljevini dne 31. decembra t. l. Štetje izvrše občine pod nadzorstvom okrajnih glavarstev.

(Pozor na tatove!) Iz pisarne tajništva „Samostojne kmetijske stranke“ v Ljubljani je bil ukraden med 9. in 10. majem pisalni stroj „Courier“. Njegov pokrov so tatovi pustili. Stroj je zeleno barvan in ima popolne tipe za slovensko pisavo in tudi črko č. Svod (Hebel) črke s je bil svoječasno zlomljen in nadomeščen z drugim, ki je iz nekoliko drugačnega materiala. Tudi nikljaste „štangice“ z vdolano metersko mero ob gumijevem valju, na katerega črke udarjajo, pri tem stroju ni bilo. Pisava je vidna. Takozvani „Rücksteller“ ne deluje brezhibno. Uredništva drugih listov prosimo, da na to tatvino opozore svoje čitatelje.

(Socialni demokratje) so se vrgli s silo na deželo. Naši stranki so napovedali boj. Ponovno poudarjamo, da ne morejo ti ničesar dati kmetiskemu delavcu takega, kakor naša stranka. Mi tudi zahtevamo razdelitev veleposestev, starostno in nezgodno zavarovanje, več tudi socialisti ne morejo obljubiti, a kaj šele dati. Resnica je tudi, da oni, ki posedujejo le hišo in malo zemlje, ne spadajo v socialistično-komunistično stranko, ki hoče razlastitev zasebne lasti.

(Za vračajoče se Amerikance) so se ustanovile državne menjalnice pri davčnih uradih v Ljubljani, Mariboru, Sarajevu, Splitu, Metkoviću in Kotoru. Pišite sorodnikom in rojakom, ki se mislijo vrniti iz Amerike, naj menjavajo dolarje le pri teh uradih ter ne zaupajo raznim verižnikom. Tudi je dobro naše ljudi poučiti, naj ne nakupujejo blaga v Ameriki, kjer ga dražje plačajo kot doma, a imajo še skrbi in težave s prenašanjem. Za moško obleko v Ameriki plačajo do 80 dolarjev, t. j. skoraj 12.000 kron našega denarja. Doma bi dobili za ta denar najmanj štiri obleke.

(Poličijska ura za gostilne) je določena v Sloveniji do 21. (9.) ure, le v Ljubljani, Mariboru in Ptujju smejo biti odprte gostilne do 23. (11.) ure, kavarne pa do polnoči.

(Za viničarje in kmetijske delavce) bomo v kratkem ustanovili strankino organizacijo, kjer bodo imeli ti posebno zastopstvo za svoje pritožbe in zahteve. Naša stranka kot edino potrebna in resna stranka dežele, hoče in mora biti pravična vsemu prebivalstvu dežele. Dolžnost vseh je skrb za povzdigo blagostanja dežele. Če se gospodarju dobro godi, mora biti deležen tega tudi njegov delavec in uslužbenec. Vsakogar hočemo in moramo ceniti po vrednosti, kolikor kdo stori dobrega za celokupno družbo. Nikogar ne spoštujemo in se mu ne klanjamo zaradi stanu ali bogastva. Tega se mora vsakdo zavedati in delati za to spoznanje. Socialni demokratje ne bodo nikogar osrečili. To vidimo v Rusiji.

(Se radi nas boste iskali!) Na okrajno glavarstvo v Mariboru je bilo nedavno sklicano nekako posvetovanje za ureditev viničarskega vprašanja. Povabljeni so bili zastopniki „Kmetijske zveze“ in neke socialnodemokratske „kmetiskodelavske zveze“. Naše stranke, ki predstavlja že danes vsaj polovico vseh kmetovalcev, pa gospodje nočejo poznati. Toda morali se že bodo navaditi, ako ne preje, pa po volitvah.

(Po štrajku železničarjev.) Vsestransko je potrjena naša pisava, da je imel ponesrečeni štrajk železničarjev odločno politično ozadje. Mi smo po uradnih podatkih priobčili v št. 18, glede plač železničarjev. Ali so ti podatki pravilni, ne moremo preiskovati. Trije železničarji iz Kamnika (F. B., V. Š. in J. F.) so nam poslali nekako grozilno pismo, čeravno trdijo, da so člani „Zveze jugoslovanskih železničarjev“, kjer so zbrani še najtreznejši elementi. V dopisu trdijo, da dobiva železničar z ženo in šestimi otroki po 25letnem službovanju mesečno 1632 kron. To gotovo velja le za nestrokovne delavce, o katerih smo tudi mi poročali, da imajo od 1100 K do 1900 kron mesečno. Sicer pa naša stranka privoščiči vsem delovnim slojem najvišji zaslužek, le ugotovili smo, da so skoraj vsi delavni sloji še slabše plačani kot pri železnih.

(Krekov nagrobni spomenik) bo v Ljubljani slovesno odkrit dne 30. t. m.

(Begunci iz Primorske) bodo dobivali podpore v Sloveniji še do 20. junija, do takrat se morajo vrniti, sicer se jim brezpogojno podpore ustavijo.

(Dobrova.) Ob priliki birmovanja na Brezovici in Dobrovi je bilo ob potih videti lepo število mlajev, postavljenih na čast slovesnosti. Fantje, ki so mlaje postavili, bodo prejeli zanje lepo število kronic. Zelci bi bilo, da se zraven zabave in veselja spomnijo tudi naše stranke in njenega tiskovnega sklada. Pokažite, kar vas je zavednih, da znate ceniti naše delo, potom katerega se hočemo rešiti dosedanje politične in gospodarske sužnosti. Enake prilike imajo zavedni fantje tudi pri takozvanem „šranganju“.

(Kdo ve kaj?) Rad bi zvedel, če kdo izmed vračujočih se ujetnikov iz Italije kaj ve oujem sinu Janezu Debevču, doma iz Kamnika pri Preserju. Zadnjič je pisal pred dvema leti. Služil je pri kolesarjih, prideljen je bil k 20. lovskemu bataljonu. Če kdo izmed vračajočih kaj

ve o njem, ga vljudno prosim, da mi poroča, za kar mu bom iz srca hvaležen. Jos. Debevc, Kamnik pri Preserju.

(Zahvala pogorelcem.) Krajevni odbor SKS. za občino Predtrg pri Radovljici se v imenu vseh pogorelcem najtopleje zahvaljuje delniški družbi „Ekonom“, ki je nam ob naši nesrečni uri posredovanju okrajnega predsednika in tovariša Ažmana takoj priskočila na pomoč z velikodušnim darom 8000 kron. Tovariš Ažman nam je razdelil sam osebno na velikonočno nedeljo vsakemu po 1000 kron. Zelimo takemu podjetju kar največji uspeh in zaupanje!

(Kdaj se plača voznikom na Koroško?) Tovariši iz Gorenjske se nam pritožujejo, da je že minilo leto, odkar so morali voziti za vojaštvo iz Tržiča čez Ljubelj na Koroško, a še danes niso dobili plačila. Nadporočnik Napokoj je takrat voznikom svetoval, naj prijavijo svoje zahteve pri pristojnih županstvih, ta so že urgirala plačila pri Dravski diviziji, toda denarja le ni. Pričakujemo, da bo vojaška oblast vendar izpolnila svojo dolžnost, da ne bo treba dregati pri vojnem ministrstvu.

(Kočevarji za našo državo.) Prejšnji teden so bili pri predsedniku deželne vlade dr. Brejcu zastopniki kočevskih Nemcev ter slovesno izrekli zvestobo in vdanost naši državi SHS. Dr. Brejce je obljubil, da bo vlada skrbela za kulturne in narodne potrebe Kočevjarjev.

(Iz Studenca nad Krškim) nam poročajo, kako ugodno kaže letina v vinogradih, na drevju in njivah. Dne 30. aprila je dobila M. Jordan že prvi čebelni roj. Tudi jagode so že zrele. Nedavno je odšel župnik Miško Horvat, ki je zasedel mnogo sovraštva, vendar so mu farani zeleli dostojno slovo; zato pametni ljudje ostro obsojajo hudobneža, ki je razdejal župnikovo kočijo.

(Prve zrele črešnje v Belikrajini.) V Črnomlju je bilo videti že prejšnji teden zrele črešnje. V Dalmaciji so prodajali prve črešnje po 100 K za kilogram ali po 3 zrna za 1 K.

(Umrli je) v St. Rupertu nad Laškim vnet član naše stranke posestnik Mihael Gradiš. Blag mu spomin!

(Poročil se je) v Vrhlogu pri Slovenski Bistrici blagajnik ondotnega krajevnega odbora Ivan Šoba z gospo Matildo Bračičevo, ki je tudi naša članica in vrla agitatorica. Poročencema vso srečo!

(Za novo kmetijsko šolo pri Veliki Nedelji na Štajerskem) se potegujejo ondotne organizacije. Šola bi se naj otvorila že prihodnjo jesen.

(Od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah) nam prihajajo pritožbe, da grozi kaplan Erhatic z odtegnitvijo odveze vsakomur, kdor bere „Kmetijski list“. Za tako ustrahovanje pri Sv. Jakobu niso tla, ker je ljudstvo pošteno a tudi razumno. Gospod župnik lahko pove kaplanu, da do sedaj še noben politikujoči kaplan ni odjahal belega konjiča od Sv. Jakoba. Naše ljudstvo hoče imeti mir in red, pa tudi svobodo v mišljenju. Kdor bi mu hotel staviti ovire, temu bo pokazalo pot preko Slatenika. Politizirajte v božjem imenu, toda le zunaj cerkve!

(Dobro so navili cigane.) Ciganska tolpa se je potepala okoli s svojimi konji in jih je pasla po kmečkem svetu. V neki občini so precej popasli. Občina je škodo cenila na 550 kron in ciganom zarubila konje. Cigane so zaprli, konje pa zarubili, dokler cigani ne plačajo storjene škode v korist občinskega ubožnega zaklada. — Kmetje, storite tako povsod, kjer se take tolpe pokažejo. Mi ne trpimo lenuhov in klatežev! Pri takem postopanju občin bo ciganom takoj prešlo veselje, da bi se klatili po Sloveniji.

Politične vesti.

(Pogajanja za novo vlado.) Pri sestavi nove vlade je naletel Vesnič na velike ovire, ker so glavne stranke stavile obsežne zahteve. Radikalci so zahtevali nov volilni zakon, novo ustavo, drž. proračun, odobritev mirovnih dogovorov, odločno nastopanje proti elementom, ki rujejo proti državi (komunisti) itd. — Demokratski poslanci so zahtevali, naj se temeljito spremenijo gospodarske in trgovske prilike, da se doseže znižanje cen živilom in industrijskim izdelkom. Nova vlada mora brezobzirno zaježiti draginjo in postaviti trgovino na pošteno podlago, nadalje

mora izvršiti agrarno reformo, rešiti Jadransko vprašanje ter urediti uradniške plače.

(Reško vprašanje rešeno?) Rimski časopisi so razglasili, da bo sporazum med Italijo in Jugoslavijo glede Reke in Jadrana sploh rešen že do pretečenega ponedeljka. Do sklepa lista pa o tem še nismo dobili potrdila.

(Države se že zbirajo na napad in obrambo.) Italija dela za hrbtno svojih došedanjih zaveznic za novo zvezo, ki bi naj družila Italijo, Nemčijo, Avstrijo, Madžarsko, Bolgarijo in Romunijo. Proti tej zvezi pa namerava Francija skleniti tesno zvezo s Čehoslovaško, Jugoslavijo in Grško. Italija bi tako zvezo rada preprečila, zato tajno hujska Grke proti Srbom, toda med našo državo in Grško je najlepše sporazumljenje.

(Razkol v hrvatski duhovščini.) Na Hrvatskem se je mnogo duhovnikov pridružilo takozvani reformni stranki, ki zahteva odpravo zastarelih cerkvenih določb, med temi tudi odpravo celibata, t. j. duhovnikom naj se dovoli ženitev. Ti napredni duhovniki izdajajo svoj list „Preporod“. Ker so se ti duhovniki v svojem listu izrekli za program demokratske stranke v toliko, da se naj prepove zloraba vere v politične namene in naj se politične stranke ne ustanavljajo na verski podlagi, je nadškof Bauer v Zagrebu zagrozil reformnim duhovnikom, da jih spodi iz službe, ako ne ustavijo „Preporod“ ter se takoj ne odpovedo novim zmotam. Vodja reformnega gibanja je župnik St. Zagorac.

(Konec komunistične slave na Hrvatskem.) Tudi v Karlovcu je razveljavila vlada mandate vseh občinskih svetovalcev, ravnotako izvolitev župana Schneiderja.

(Madžarska se mora ukloniti.) Madžari so zahtevali pri vrhovnem svetu, naj se mirovna pogodba spremeni, naj se meje Madžarske raztegnejo ali pa se naj vsaj izvrši ljudsko glasovanje v pokrajinah, ki so bile prisojene Čehoslovaški in Jugoslaviji. Vrhovni svet je vse te zahteve odklonil ter dal madžarski mirovni delegaciji le deset dni roka, da podpiše nesprenjeno mirovno pogodbo. Ta rok poteče 15. t. m.

(Prebivalstvo Bosne in Hercegovine) bi bilo moralo sorazmerno s predvojnimi leti narasti od 1913. do 1917. na 2 milijona 104 tisoč 811 duš, a dejansko je padlo na 1.978.980 duš, kar pomeni izgubo 125 tisoč 831 prebivalcev.

(Bolgari si žele še vojne.) Bolgarska vlada kliče vsak teden nove letnike na orožne vaje, a jih sploh ne odpušča, temuč pošilja na našo mejo. Zadi za temi pripravami je zopet Italija, ki pošilja zadnje čase Bolgarom cele vagone orožja in streljiva.

(Čehi na Dunaju) zahtevajo v vsakem okraju po eno šolo zase. Avstrijska vlada je pripravljena zahtevi ugoditi, ker je Dunaj glede prehrane poglavito navezan na Češko. Vseh čeških šoloobveznih otrok so našteali na Dunaju 24.000.

(Kaj čaka kmeta v Avstriji?) Na Dunaju se je ustanovila gospodarska komisija, ki bo razpolagala s prihodnjo letino. Kmetom se bo pustilo le toliko žita in sploh vseh pridelkov, kolikor jih rabijo za dom. Vse odvišne pridelke bo prevzela država po določeni najnižji ceni, ki se takoj izplača. Ako bodo cene čez zimo narasle, se izplača prihodnjo spomlad razlika. Pač pa obeta gospodarska komisija, da bo preskrbela kmetom kot zameno za oddana živila gotove blagovne potrebščine po razmerno ravno tako nizkih cenah, kakor se bodo določile za živila.

(Wilson resno bolan.) Ameriški časopisi poročajo, da je predsednik Wilson duševno in telesno zelo bolan. Najbolj ga je potrla, ker je višja zbornica (senat) odrekla Ameriki vstop v zvezo narodov.

(Nova vojska na Ruskem.) Poljaki so si začeli samovoljno širiti svojo novo državo proti Rusiji. Vršijo se pravi boji, ker v obrambi Rusije so si boljševiki edini. Nepotrjena vest poroča, da so poljske čete zavzele Kijev, kjer sploh ni Poljakov. Vsak Slovan mora obsojati ta bračomorni boj, ki bo le Nemcem utrdil moč.

Na krajne odbore so se razposlala pravila „Ekonom“, ki se naj razdele med pristaše naše stranke brezplačno.

Tisti, ki niste še dobili položnic za nadaljnje plačevanje delnic „Ekonom“, pišite po nje tajništvo SKS, v Ljubljani.

Hmeljarjem v premissljevanje.

(Konec.)

Hmelj spada med tiste rastline, ki zahtevajo največ dela. Delavskega vprašanja ne smemo omalovaževati. Ne varajmo se: Iz vinorodnih krajev, odkoder so popreje prihajali delavci, nam jih ni pričakovati; tam so danes gospodarsko mnogo na boljsem, nego pri nas. Ne dvomimo sicer, da nam pridejo ljudje iz drugih krajev pomagat vsaj za časa obiranja v kar največjem številu, toda kar se tiče obdelovanja, moremo računati le z delavstvom v okolišju, od katerega nam bo obnavljajoča se industrija itak še od vzela znatni del. Vprašajmo torej: Je-li potrebno, da tekmujejo glede delavcev drug z drugim ter licitiramo mezde do višine, ki onemogoča vsako drugo kmetijsko stroko razen hmelja, ki ima slučajno dobro ceno? Kaj pa, ko pride prekrat in bomo morali hmeljnike zopet krčiti in opuščati? Imeli bomo pokvarjeno delavstvo in — pokvarjeno kmetijstvo. Vsak poedini hmeljar naj torej računa le z onimi delavnimi močmi, ki so mu navadno na razpolago in nikakor mu ne bo kazalo nasaditi več hmelja, nego si ga upa vestno obdelati s temi delavci.

Nadaljnje vprašanje je: Kje dobimo droge? Na žičnate naprave vsled nedostajanja žice za enkrat pač ni misliti. Ostanajo torej drogi. A že pred vojno je šlo v naši gozdni Sloveniji za nje tako trdo, da se je izplačal uvoz iz daljnje Češke. Malo je tako dalekovidnih gospodarjev, da bi bili shranili droge iz opuščanih hmeljnikov; večinoma so jih prodajali za drva. Računati je torej z ogromno potrebo hmeljskih drog, če že ne letos, pa prihodnje leto. Dobro bo torej, če hmeljar že danes išče odgovora na vprašanje: „Kje dobim droge in po kakšni ceni?“ Potem šele naj odmeri zemljo za svoj nov hmeljski nasad.

Tudi vprašanje gnoja ni nič manj važno. Da s hmeljem brez temeljitega gnojenja ni nič, o tem smo vsi prepričani. Dočim pa travniki in polja vračajo v veliki meri v podobi krme in stelje kmetiji odvzete snovi, tega hmelj ne more storiti. Zato je tudi iz tega vidika potrebno, da so hmeljniki v pravem razmerju s kmetijo in posebno z živinorejo. Hlevskega gnoja povsod primanjkuje in zelo težavno je z njim razpolagati. Ako ga daš hmeljniku, ti ga bo manjkalo na njivi; če ga pa dobi njiva, ga bo premalo za hmelj. Umetnih gnojil pa itak ni dobiti v dovoljni kakovosti in zadostni količini. Hmeljar naj torej preudari, koliko hlevskega gnoja lahko odstopi hmeljniku brez škode za ostalo gospodarstvo in v koliko mu je mogoče nadomestiti primanjkljaj hlevskega gnoja z umetnim.

Naši hmeljniki se morajo na vsak način razširiti in pomnožiti, ker je naša hmeljska produkcija premajhna, da bi prišel naš pridelek na svetovnem trgu do tiste veljave, ki mu po njegovi izborni kakovosti gre. S tem pa nikakor ni rečeno, da bi morali hmeljarstvo v Savinski dolini pretiravati. Pač pa menim, da bi bilo mnogo boljše, raztegniti hmeljski okoliš in udomačiti hmeljarstvo tudi v drugih slovenskih krajih s prikladno lego in zemljo.

Naš kmet naj nikakor ne postane enostranski spekulant, temveč naj bo gospodarsko zdrav in čvrst poljedelec. Hmelja naj goji samo toliko, kolikor ga njegova kmetija prenese. Na Češkem so se hmeljarji v ogromni večini že davno povrnil k temu načelu. Če se ga bo tudi naš kmet dosledno držal, bo to, kar izkupi za hmelj, tudi v resnici njegova last, in če danes ali jutri zopet mine hmeljska slava, ga to ne bo preveč bolelo.

J. S. ml.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Vinogradniki, pazite!) Po daljšem toplen vremenu je dne 5. maja padel izdaten dež, ki je najbrže takrat že razvite prve trose (seme) peronospor, ki se razvijajo v zemlji, zanesel na

spodnje trtne liste. Po preteku 14 do 18 dni, tedaj okoli dne 19. t. m. ali malo kasneje, boste najbrže našli na teh listih (najbližje pri tleh), prve znake peronospor, ako pade takrat zopet nekaj dežja ali močne rose, razvije gliva na teh listih prve svoje poletne trose (bele lise na spodnjih straneh listov) in ti okužijo nato vse dele trte, ki bodo takrat še nepoškodovani. Zato priporočam, da najpozneje do dne 18. t. m. svoje vinograde poskropite z galico ali z Bosnapasto, ki jo dobite lahko pri „Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani“. Ne zamudite tega trenutka, zlasti ako se bo v tem času pripravljalo vreme za dež. Prosim, da mi poročate, kdaj da ste zapazili prve sledi peronospor (paleža) na trtah. — Nadzornik B. Skalický v Novem mestu.

(Cene mleku.) Naprošeni smo priobčiti naslednji dopis, ki je bil odposlan ljubljanskemu magistratu. Temu radi ustrezemo. Dopis se glasi: „Podpisani skupni gospodarski odbor „Samostojne kmetijske stranke“ in „Kmetijske zveze“ za ljubljansko okolico si dovoljuje mestni magistrat opozoriti na dejstvo, da so komisije za presojo cen v občinah ljubljanske okolice določile, da je primerna cena mleku 6 K za 1 liter na domu producenta in 6-50 K za liter dostavljeno na trg ali na dom konsumenta v Ljubljani. Z ozirom na to, da so omenjene komisije po ministrski naredbi pravomočne za določevanje cen, podpisani odbor nujno prosi in zahteva, da mestni magistrat to zgoraj imenovano ceno kot času in razmeram primerno ceno prizna in vsaj do 20. t. m. objavi. Podpisani odbor je mnenja, da za dobro mleko cena ni pretirana, zato pa rade volje pristane na to, da magistrat kontrolo vrši glede kakovosti mleka pri uvozu v Ljubljano. Zahteva pa podpisani odbor, da se h kontroli mleka pritegne po enega člana podpisanega odbora. Podpisani odbor upa, da mestni magistrat tej upravičeni zahtevi ugoditi, ker v nasprotnem slučaju bi bili producenti prisiljeni v samoobrambo poslužiti se vseh dovoljenih sredstev. — Za slučaj, če bi zadržanje mestnega magistrata bilo vzrok, da bi policija ali verižniški urad glede zgoraj določene cene začel preganjati mlekarice, izjavljamo, da bomo prisiljeni v izvajanju konsekvenc takoj po prvi obsodbi ustaviti dovoz mleka v Ljubljano. V T a c n u, dne 9. maja 1920. — Predsednik Matija Silc, Tacen št. 15, p. Št. Vid nad Ljubljano; Tine Babnik; Franc Sušnik; Aleš Snoj; Jakob Jernej; Albin Koman, Mat. Babšek; Franc Peklaj; Ignacij Dolničar.“

(Cena mesu se je zopet dvignila.) Ljubljanski magistrat je dovolil mesarjem, da so podražili goveje meso pri prodaji na stojnicah na 26 K za I. vrsto in na 24 K za II. vrsto, v mesnicah pa na 28 in 26 K. Ali pa plačujejo mesarji kmetom tudi razmerno višjo ceno?

(Cene vinu so padle) povprečno za 3 K vsled prepovedi točenja.

(Kje je volna?) vprašujejo sedaj časopisi. V naši državi se redi največ ovac, zato bi morali imeti tudi dovolj volne. Ker pa nimamo doma potrebnih tovarov za izdelovanje sukna, morala bi se naša vlada dogovoriti s Čehoslovaško, da bi nam predelala volno, potem bi lahko imeli sukno po 120 K za meter. Sedaj pa nimamo ne volne ne sukna, ker se je volna iztihatopila v Italijo.

(Vse po starih cenah.) Trgovci in obrtniki v Hebinah (Hrvatsko) in kmetje v okolici so se domenili, da si bodo medsebojno prodajali blago in živila po predvojnih cenah.

(Zahteve kmetijskih delavcev v Slavoniji.) Na graščinskih posestvih zahtevajo delavci sledeče dnevne plače: za košnjo žita 120 K od orala (poprej 10 K), za rezanje konoplje 1000 K (poprej 28 K), za okopavanje koruze 250 K (poprej 4 K), za košnjo sena in otave 250 K (poprej 6 do 8 K, za okopanje, razvrščanje, pulenje in čiščenje sladkorne pese 2250 K (poprej 80 do 120 K) od orala.

(Avstrija kupuje srebrni in zlati denar.) Avstrijska finančna uprava razglša, da plačuje eno srebrno krono z 20 papirnatimi, dvekronske s 40 K, petkronske s 107 K, goldinarske s 55 K, dvegoldinarske s 110 K, zlate po 10 K s 360 K, zlate po 20 K s 720 K in zlate po 100 K s 3600 K.

(Množina bankovcev v Nemčiji) je narasla od dveh milijard v letu 1914. na 60 milijard mark danes. Vkljub temu se Nemčija gospodarsko dviga, ker industrija dela, promet pa točno teče.

(Cene žitu in živini so padle) v Vojvodini vsled prepovedanega izvoza. V Novem Sadu je

Naš „Ekonom“.

Razdeljevalce „Ekonomovega“ blaga opozarjamo, da ni treba pri razdeljevanju blaga nikogar siliti, da mora biti član SKS, ker je to baje po zakonu nedopustno!

padla cena žitu od 1000 na 600 K. Tudi živini in pitanim svinjam so se cene znatno znižale. Vse pa na škodo kmetu, dočim trgovci po mestih in trgih še vedno drže stare cene.

(Letina na Madžarskem.) Madžarska vlada razglasa, da je letos pričakovati silno bogate žetve, tako da po žetvi dovoli splošni promet z živili. Žetev bo dva do tri tedne poprej kot druga leta.

(Srečna Češka!) Čehoslovaška je dobila iz Amerike za šest milijard bombaževine. Plačala bo s tem, da vrne polovico izdelanega blaga, druga polovica pa bo zadostovala za celo leto vsemu prebivalstvu za obleke.

(Češka industrija) se krasno razvija. Čehi imajo danes do 85 odstotkov vse industrije bivše avstrijske monarhije, in sicer 90 odstotkov pre-

dilnic in tkalnic, 92 odstotkov sladkornih tovaren, 90 odstotkov steklaren.

(Cene mleku na Češkem) so uradno določene na 1 K 60 v za liter, a zato pa je tudi vse ostalo blago toliko ceneje. Hleb belega kruha se ne sme prodajati dražje kot po 2 K, kos belega kruha v gostilni ne dražje kot po 10 v.

Pomoč pogorelcem!

Dne 2. maja t. l. je vpepelil strašen požar skoraj polovico Dolenje Brezovice pri St. Jerneju. Uničil je petim gospodarjem 21 gospodarskih poslopj z vsemi nepremičninami. Zgorelo je deset svinj, večina obleke, ves živež, vse poljsko orodje, seno, vino itd. Škoda znaša nad en milijon kron.

Da se tem nesrečnejšem vsaj nekoliko odpomore, se obrača podpisani pomožni odbor na širšo slovensko javnost s prošnjo, da po svojih močeh kaj daruje za te siromake. Vsaka malenkost bo dobrodošla. Kdor hitro da, dvakrat da!

Darove se izvoli pošiljati naravnost na „Pomožni odbor za pogorelce na Dolenji Brezovici pri St. Jerneju, Dolenjsko“.

V St. Jerneju, dne 4. maja 1920.

Za pomožni odbor:

Anton Sebela, Anton Radkovič, Josip Hudoklin,
blagajnik. načelnik. tajnik.

Kovač se išče za vsa pri kmetijskih potrebna dela.
Kje? pove upravništvo „Kmetijskega lista“.

Razglas.

V sredo dne 19. maja t. l. ob treh popoldne bo v Stahovci pri Kamniku (gostilna „pri Korelanu“)

Javna dražba

približno 2000 m³ smrekovega lesa, ki je na planini občine Gozd (pri Kamniku) in približno 300 m³ bukovega lesa ter nekaj smrekovega lesa iz planinskega gozda na Mali planini pri Kamniku.

Les se lahko ogleda vsak dan od 10. do 18. maja t. l. na licu mesta. Vsa pojasnila glede smrekovega lesa na planini občine Gozd daje načelnik gospodarskega odseka Jožef Romšak iz Briše b. št. 4 pri Kamniku in glede lesa na Mali planini pa Karol Prelsenik v Stahovci.

Gospodarska odseka za planino občine Gozd in za Malo planino.

LES.

Kupim hrastove, bukove in smrekove hlode za žago. Ponudbe s ceno na naslov: IVAN ŠIŠKA.

tovarna parket in parna žaga v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4.

Ruhano maslo

v vsaki množini kupiva takoj.
V. Bizjak in drug v Rogaški Slatini.

Primešaj krmi Mastin!

Enkrat na teden primešaj krmi pest rednega praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmlila, pa ga primešaj dvakrat. Dietetični prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat preizkusijo, in ga ponovno rabijo. Š zavojev praška Mastin zadostuje za šest mesecev za enega prasiča ali vola. — Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. Š zavojev Mastina stane K 20-50 poštne prostote na dom.

Mazilo zoper garje (naftamszilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Pri živini uniči garje. En lonček po pošti K 10-50.

Lekarna Trnkoci v Ljubljani (Kranjsko) zraven rotovža.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg 8, Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murški Soboti

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun s čistimi Prometa v prvih treh mesecih nad 10.000.000 kron.

4%

brez odbitka rentnega davka. Ustanovljen septembra 1919. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

SVETLA

elektrotehnika — tehnika

baterije, žarnice, namizne, stropne, stenske in karbidne svetiljke vseh velikosti po najnižjih dnevni cenah:

J. Pogačar v Ljubljani na Mestnem trgu št. 25.

Proti: sladkorni bolezni, boleznim jeter in ledvic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamnu, hemoroidom in boleznim mehurja, putiki in debelosti

je najboljšje sredstvo naravna zdravilna mineralna voda „Rogaška Slatina“.

Rogaška Slatina

največje in najmodernejšje zdravilišče v Jugoslaviji. — Hidroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli z vročim zrakom. — Vojaška godba (42 mož, med njimi absolvirani konservatoristi). — Za vsakovrstne zabave je poskrbljeno tako, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra.

Ravnateljstvo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani,

Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice: v Splitu, Trstu, Sarajevu, Celovcu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; ekspozitura v Ptujju.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi okrog 50.000.000 kron. — Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Telefon št. 261.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

„EKONOM“

razpečevalnica gospodarskih in gozdarskih pridelkov in potrebščin, d. d., vabi na podpis delnic. Za enkrat se jih izda 10.000 komadov po K 200.—, torej za 2 milijona. Vsakdo jamči le z delnico in nič več. Vsak delničar ima en glas. Sredi maja se vrši ustanovni občni zbor, na katerem bodo delničarji kot sogospodarji družbe izvolili vodstvo vsega podjetja. Naj ne bo zavedne slovenske hiše, v kateri bi ne bilo delnice podjetja našega kmeta, delniške družbe „EKONOMA“.

Pojasnila in položnice za vplačilo daje

pripravljalni odbor „EKONOMA“
v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.